

'dat ik, toen ik bijvoorbeeld in februari '45 in het Zuiden was', in die paar weken waarschijnlijk meer bij het hoofdkwartier van *Shaef* heb zitten opspeulen over het uitzenden van die troepen dan de minister van oorlog had gedaan in de voorafgaande periode. Het is begrijpelijk: voor de Nederlandse regering was toen Nederland het allesbeheersende vraagstuk en voor mij was het vraagstuk: 'Wat komt er na, wat komt er nu?''²

Prins Bernhard zag achter de tegenwerking van *Shaef* vooral Amerikaanse invloeden aan het werk, van Mook daarentegen (hij had van generaal Marshall, de chef van de Amerikaanse legerstaf, en van generaal MacArthur, opperbevelhebber in de *South-West Pacific Area*, slechts medewerking ondervonden) eerder Britse, maar, zo schreef hij eind februari aan de prins: 'Ook speelt natuurlijk een rol' (ons inziens speelde die factor de hoofdrol) 'de omstandigheid dat *Shaef* in het bijzonder geconcentreerd is op de strijd in Europa en derhalve a priori niet geneigd is, zich veel moeite te geven voor onze deelneming aan de strijd in de *Pacific*, waarvoor men naar de inzichten van *Shaef*, toch reeds een te groot deel van de beschikbare Geallieerde strijdmiddelen heeft ingezet.'³

Men kreeg in februari '45 *Shaef* zo ver dat in beginsel accoord werd gegaan met het spoedig vertrek uit het bevrijde Zuiden van vierduizend voor de gezagsbataljons bestemde militairen, van negentienhonderd militairen die voor de Militaire Luchtvaart van het Knil zouden worden opgeleid, en van zeshonderd man die bij de detachementen van de *Netherlands Indies Civil Administration* (de *Nica* oftewel het in Australië gevormde militair gezag-apparaat) zouden worden ingedeeld. Het vertrek van die in totaal vijf-en-zestig honderd krachten moest evenwel óók door de *Combined Chiefs of Staff* goedgekeurd worden. Die goedkeuring kwam medio april '45 af, maar er was aan toegevoegd dat scheepsruimte voor het transport naar Australië afhankelijk was van andere behoeften van hogere prioriteit en dat Nederland waarschijnlijk zou moeten wachten tot Japan zou hebben gecapituleerd.

Gevolg van dit alles was dat, toen geheel Nederland bevrijd was, van alle voor Indië bestemde krachten van landmacht, Knil en *Nica* slechts de driehonderd (spoedig teleurgestelde), voor de gezagsbataljons bestemde aspirant-officieren het bevrijde Zuiden hadden verlaten.

¹ Van zijn aanwezigheid in het bevrijde Zuiden maakte van Mook gebruik om aan de staf Militair Gezag de eerder genoemde, door generaal Bongers geleide sectie voor Oost- en Westindische Zaken toe te voegen. ² Getuige H. J. van Mook, *Eng.*, dl. VIII c, p. 392. ³ Brief, 22 febr. 1945, van van Mook aan prins Bernhard (Collectie-van Mook, bundel '1945').